

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave	3
1. Inleiding	4
2. Beleidscyclus.....	5
3. Veiligheid	7
4. Gezondheid	11
5. Sociale veiligheid	13
6. Brandveiligheid.....	17
7. Bronvermelding	18
Bijlage 1: Controlepunten.....	19
Bijlage 2: Protocol Veiligheid.....	20
Bijlage 3: Protocol gezondheid.....	22
Bijlage 4: Protocol 'veilig slapen'	Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.
Bijlage 5: Richtlijnen veiligheid & gezondheid voor de ouders	30

1. Inleiding

In januari 2018 is de wet IKK in werking getreden. Deze wet geeft aan dat iedere locatie een eigen beleidsplan rondom veiligheid en gezondheid moet hebben wat periodiek middels de QuickScan moet worden uitgevoerd. Het is het doel van het beleidsplan veiligheid en gezondheid om de kinderen en professionals een zo veilig mogelijke werk-, leef- en speelomgeving te bieden.

In het hoofdstuk veiligheid en het hoofdstuk gezondheid wordt omschreven welke grote en kleine risico's er zijn en met welke maatregelen deze risico's worden verkleind die betrekking hebben op de veiligheid en de gezondheid. In het daarop volgende hoofdstuk wordt sociale veiligheid uitgewerkt met de onderwerpen grensoverschrijdende gedrag, achterwachtingregeling en vierogenprincipe.

Verder wordt omschreven hoe dit beleid wordt geëvalueerd en op welke manier de professionals er bij worden betrokken en geïnformeerd over aanpassingen.

2. Beleidscyclus

Het actueel houden van de veiligheids- en gezondheidsbeleid is een continu proces. Hierbij is de beleidsmedewerker betrokken en verantwoordelijk voor het uitzetten van de lijnen en controleren van de knelpunten. De pedagogisch professional is verantwoordelijk voor de dagelijkse zorg voor de kinderen en weet vaak goed waar in de groepsruimten de risico's liggen op het gebied van veiligheid en gezondheid. Daarom zijn zij een belangrijke factor om veilige en gezonde kinderopvang te bieden.

Shezaf is een kleine kinderopvangorganisatie waar de communicatielijnen kort zijn. De pedagogisch professionals kunnen direct contact opnemen met de beleidsmedewerker als er zaken zijn die naar hun idee voor een onveilige of onhygiënische situatie kunnen zorgen. Zij zorgt samen met de facilitairmedewerker voor oplossingen doormiddel van het aanschaffen van een nieuw product of een reparatie uitgevoerd door het klusbedrijf waar Shezaf mee samenwerkt. Het klusbedrijf komt ongeveer eens per twee maanden de klussen van de zogenoemde klussenlijst uitvoeren. Tenzij er in verband met de veiligheid dringende zaken zijn, dan komen zij op zo kort mogelijke termijn. De aanschaf van nieuwe producten worden wekelijks besteld door de facilitairmedewerker, tenzij het in verband met de veiligheid of hygiëne spoed heeft. Dan wordt er eerder een bestelling geplaatst of krijgt de professional toestemming het benodigde product aan te schaffen.

Voorbeeld 1

De pedagogisch professional signaleert dat het aankleedkussen door slijtage scheuren vertoont. Hierdoor is een onhygiënische situatie ontstaan. De pedagogisch professional mailt dit naar de facilitairmedewerker. Zij besteld een nieuw aankleedkussen om het oude aankleedkussen te vervangen. Tevens vraagt zij op de andere groepen na wat daar de staat van het aankleedkussen is, dan kunnen er indien nodig meteen meerdere aankleedkussens worden vervangen. Tot de tijd dat het aankleedkussen is vervangen is de pedagogisch professional er extra alert op om het aankleedkussen regelmatig en goed schoon te maken.

Voorbeeld 2

De kinderbeveiliging van de commodetrapp is kapot. De pedagogisch professional meldt dit bij de facilitairmedewerker, zij zet dit op de klussenlijst. Op korte termijn komt het klusbedrijf alle klussen doen, waaronder ook het vervangen van de kinderbeveiliging van de betreffende commodetrapp. Deze kinderbeveiligingen heeft het klusbedrijf altijd op voorraad om ze op zo kort mogelijke termijn te kunnen vervangen. Tot het moment dat de kinderbeveiliging is vervangen zijn de pedagogisch professionals er extra alert op dat er geen kind zonder toezicht via de commodetrapp op de commode klimt.

Om het proces van implementatie, evaluatie en actueel houden van het veiligheids- en gezondheidsbeleid handen en voeten te geven, worden verder de volgende acties ondernomen:

- Samen met de pedagogisch professionals zijn punten vastgelegd die op de locatie periodiek (bij voorkeur ieder kwartaal) worden gecontroleerd. Deze punten staan beschreven in bijlage 1. De controlepunten worden periodiek per mail naar de groepen gestuurd. De professional controleert de mogelijke knelpunten en geeft per mail aan of er oplossingen gezocht moeten worden voor bepaald punten.
- Wanneer er een (bijna) ongeval plaatsvindt, vult de pedagogisch professional een ongevallenformulier in. Deze formulieren worden verzameld en gearhiveerd door de beleidsmedewerker. Indien nodig wordt er direct actie ondernomen. Tijdens de groepsoverleggen worden de formulieren besproken. Wanneer er drie keer op dezelfde plek een ongeluk plaats vindt, wordt er in overleg met de orthopedagoog bekeken hoe die situatie aangepast kan worden of dat het hoort bij risicovolspel.
- Jaarlijks maakt de beleidsmedewerker een QuickScan via de Risicomonitor. De resultaten van de scan worden gedeeld met de pedagogisch professionals. Indien nodig wordt dit veiligheids-

en gezondheidsbeleid aangepast en actiepunten besproken tijdens een medewerkersbijeenkomst.

Verantwoordelijkheden

Hieronder is uitgewerkt wie welke taken en verantwoordelijkheden heeft als het gaat om het bieden van een gezonde en veilige kinderopvang.

Beleidsmedewerker

De beleidsmedewerker deed voorheen de RI&E en zette deze uit voor alle locaties. Dit is vanaf 2018 vervangen voor het beleid Veiligheid en Gezondheid en de QuickScan. De beleidsmedewerker ziet er samen met de managers op toe dat professionals zich aan de gemaakte afspraken houden en is aanspreekpunt voor de professionals als zij vragen en ideeën hebben over de veiligheid en gezondheid op de locatie.

Pedagogisch professional

De pedagogisch professional heeft de verantwoording voor de dagelijkse zorg voor de kinderen. Zij biedt hierin een zo veilig en gezond mogelijke omgeving en geeft de kinderen de ruimte om op ontdekking te gaan en te leren. De pedagogisch professional heeft op het gebied van het veiligheids- en gezondheidsbeleid een signaleringsfunctie. Knelpunten geeft zij door aan de beleidsmedewerker.

Directeur

De uiteindelijke verantwoording voor het bieden van een veilige en gezonde kinderopvang ligt bij de directeur. Zij heeft de dagelijkse leiding over de kinderopvangorganisatie. Met die verantwoording zal zij het werk van de beleidsmedewerker controleren en indien nodig hierin bijsturen.

3. Veiligheid

In dit hoofdstuk worden een aantal grote en kleine risico's benoemd die aanwezig zijn op De Tamboerijn op het gebied van veiligheid naar aanleiding van de risico inventarisatie.

In bijlage 2 staan alle afspraken die Shezaf hanteert omtrent de veiligheidsrisico's die door de GGD wordt gesteld.

Grote risico's

Grote risico's zijn situaties die een ernstig gevolg kunnen hebben voor het kind. Om deze reden is het noodzakelijk dat Shezaf er maatregelen op treft en de professionals hierop alert zijn om de kans op deze risico's zo klein mogelijk te maken.

Vallen van grote hoogte

- **Box:** Als er een kind in de box wordt gelegd, let de professional er op dat deze goed wordt afgesloten. De professional zorgt er tevens voor er geen grote dingen in de box staan die een kind als opstapje kan gebruiken of voorwerpen waar een kind zich aan kan bezeren. Kinderen die al goed kunnen staan/klimmen of ouder zijn dan één jaar worden niet meer in een hoge box zonder dakje gezet. De boxen op De Tamboerijn zijn stabiel en staan zo opgesteld dat er goed zicht op is.
- **Slaapkamer:** Op De Tamboerijn wordt er gebruik gemaakt van stapelbedden die afgesloten kunnen worden en enkele ledikantjes die als vluchtbedje gebruikt kunnen worden. De meeste stapelbedden zijn aan de bovenkant afgesloten zodat de kinderen er niet uit kunnen klimmen. Stapelbedden die geen dakje hebben worden alleen kinderen in te slapen gelegd die nog niet kunnen staan/klimmen en die jonger zijn dan één jaar.
- **Verschonen:** De aankleedtafels van De Tamboerijn zijn stabiel. Deze staan op een vaste plek en kunnen niet worden ingeklapt. Als een kind op de aankleedtafel/commode ligt, blijft één van de pedagogisch professional er altijd bij. Daarom dient de professional ervoor te zorgen dat de benodigdheden binnen handbereik liggen. Als de aankleedtafel in hoogte wordt versteld controleert de professional of er geen kind onder bekneld kan raken. Een kind wordt op de trap van de aankleedtafel begeleid met het naar boven of beneden klimmen. We leren een kind om achterstevoren naar beneden te gaan. Een kind mag niet zelfstandig op het trappetje klimmen, daarom wordt de trap ingeklapt indien deze niet in gebruik is. Om te voorkomen dat kinderen toch zelf de trap uitschuiven zit er een kinderbeveiliging op.
- **Aan tafel:** Als kinderen zelf in de kinderstoel klimmen gebeurt dit onder begeleiding. De kinderstoelen worden zo neergezet dat de kinderen zich niet met hun voeten af kunnen zetten aan de tafel. Voor kleine kinderen wordt een stoelverkleiner gebruikt. Kinderen die beweeglijk zijn worden vastgezet in een tuigje en/of naast een pedagogisch professional geplaatst. De professional zorgt er voor dat de benen van een kind aan weerszijde van de kruisband zitten. De kinderen zitten niet zonder toezicht in de kinderstoel.
- Kinderen mogen niet klimmen op tafels of kasten. De professionals zien er op toe dat dit niet gebeurt.
- Kinderen worden aangesproken op onveilig speelgedrag
- Het **trappenhuis** is een bijzonder punt van aandacht op De Tamboerijn. De BSO groepen maken gebruik van het trappenhuis, bijvoorbeeld om naar buiten te gaan. Wanneer de pedagogisch professionals met de kinderen op de trap lopen worden de volgende veiligheidsmaatregelen genomen:
  - o Er loopt altijd een professional voorop. Een tweede professional sluit de rij.
  - o De professional ziet er op toe dat de kinderen goed de (onderste) leuning vast houden.

Acties: De boxen, bedden en aankleedtafel worden maandelijks gecontroleerd op stabiliteit. Er wordt ook gecontroleerd of de kinderbeveiliging van de aankleedtafeltrap nog functioneel is. In het trappenhuis wordt gecontroleerd of de trap treden en de leuning nog stevig zijn.

Handelen: Indien een kind van grote hoogte valt wordt er gekeken of hij of zij normaal regeert. Het kind wordt de dag extra goed in de gaten gehouden en de ouders worden er van op de hoogte gesteld. Indien er wordt getwijfeld over de toestand van het kind wordt de ouders geadviseerd met het kind langs de huisarts te gaan. Bij (mogelijk) ernstig letsel wordt 1-1-2- gebeld. Al onze pedagogisch professionals zijn in bezit van een geldig kinder-EHBO certificaat.

Vergiftiging

- **Schoonmaakmiddelen** worden altijd buiten het bereik van kinderen neergezet. Bij voorkeur op grote hoogte en achter een kastdeur. De schoonmaakmiddelen staan (hoog) opgeslagen in de keuken waar kinderen alleen onder directe begeleiding komen.
- Pedagogisch professionals roken niet onder werktijd. Wanneer zij **sigaretten** bij zich hebben worden deze, net als de andere persoonlijke spullen, in de locker bewaard.
- **Medicijnen, alcohol en lotions** liggen buiten het bereik van kinderen. Ze worden opgeborgen in een afgesloten lade.

Handelen: Mocht een kind onverhoopt toch (mogelijk) in aanraking zijn gekomen met een giftig product dan wordt er direct 1-1-2 gebeld en overlegd met de centrale wat de vervolgstappen zijn. Al onze pedagogisch professionals zijn in bezit van een geldig kinder-EHBO certificaat.

Verbranding

- De **radiatoren** op De Tamboerijn zijn afgeschermd met een radiatorombouw. Ook de verwarmingsbuizen zijn voorzien van bescherming.
- **Hete dranken** van de pedagogisch professionals worden in de keuken klaargemaakt. De professionals zien er op toe dat zij hun beker buiten het bereik van de kinderen neerzetten. Er wordt geen hete thee gedronken als er een kind op schoot zit. De kinderen zelf drinken lauwe thee.
- Als kinderen helpen met het **bereiden van eten** waarbij gebruik wordt gemaakt van een warmtebron, worden de kinderen ten alle tijden begeleid door een pedagogisch professional en worden ze gewezen op de gevaren.
- De **kranen** waar kinderen bij kunnen komen hebben alleen koud water.
- **Zonnebrand:** Alle kinderen worden in de zomermaanden een half uur voor het naar buiten gaan ingesmeerd met zonnebrand, minimaal factor 30. Op hele warme dagen worden kinderen tussen 12:00 en 15:00 zoveel mogelijk uit direct zonlicht gehouden.
- **Brand:** De Tamboerijn is voorzien van rookmelders. In geval van brand wordt er een ontruiming in gang gezet door de professionals volgens het ontruimingsplan.

Handelen: Mocht een kind onverhoopt in aanraking komen met hete voorwerpen dan wordt er allereerst (langdurig) gekoeld. Bij twijfel over de ernst van de brandwond wordt er contact opgenomen met de ouders en met het advies met het kind langs de huisarts te gaan. Bij duidelijk ernstige brandwonden wordt er 1-1-2 gebeld. Al onze pedagogisch professionals zijn in bezit van een geldig kinder-EHBO certificaat.

Verstikking

- **Aan tafel:** Eten en drinken gebeurt in principe rustig aan tafel. De pedagogisch professional houdt altijd zicht op kinderen die eten. De professionals letten extra op kinderen die neiging hebben tot schrokken.
- In de **slaapkamer:** Het matras kan ventileren, is passend, stevig en vlak. De kinderen jonger

dan twee jaar slapen in een slaapzak. Indien ouders willen dat hun kind onder een lakentje of dekentje slaapt, dienen zij hier schriftelijk toestemming voor te geven. Het bedje wordt dan met een laken en/of deken laag opgemaakt (nooit een dekbed). In het 'Protocol Veilig Slapen' is uitgebreid omschreven hoe we een veilige en gezonde omgeving in de slaapkamer creëren en welke maatregelen er zijn genomen ter preventie van wiegendood.

- **Speelgoed:** Klein speelgoed (met onderdelen kleiner dan 3,5 cm) worden buiten het bereik van kinderen onder de 3 jaar gehouden en opgeborgen in afgesloten dozen. De oudere kinderen mogen ermee spelen wanneer de jonge kinderen niet in de buurt zijn. Na gebruik wordt dit speelgoed goed opgeruimd. Koortjes langer dan 22 cm worden van speelgoed verwijderd.
- **Plastic zakken** worden bewaard in een kast die afgesloten kan worden, in ieder geval buiten het bereik van kinderen.
- De staat van **fopspenen** is een verantwoording van de ouders. De professional geeft wel aan ouders aan als de fopspeen defect is. Kapotte spenen worden niet meer gebruikt en meegeven naar huis.
- Wanneer er **raamdecoraties** met koortjes zijn, worden deze koortjes altijd hoog weggebonden buiten het bereik van de kinderen.

Acties: Speelgoed controleren op touwtjes. Controleren of de matrassen passend zijn

Handelen: Mocht er onverhoopt een (bijna) verstikking voorkomen dan wordt indien mogelijk het betreffende voorwerp verwijderd, de reanimatie gestart en 1-1-2 gebeld. Al onze pedagogisch professionals zijn in bezit van een geldig kinder-EHBO certificaat.

Veiligheid buitenspelen, uitstapjes en verkeer

Voor een uitgebreide omschrijving hoe wij omgaan met de risico's die zich voordoen met buitenspelen of tijdens uitstapjes verwijzen we u graag naar het Protocol Buitenspelen, Uitstapjes en Vervoer.

Hieronder lichten we drie grote risico's toe met de genomen maatregelen:

- **Ongeval:** Voor de veiligheid dragen de kinderen tijdens een uitstapje een veiligheidshesje. Dit hesje zorgt voor extra zichtbaarheid en herkenbaarheid in het verkeer en op de plaats van bestemming. De professionals dragen voor de herkenbaarheid een jas met het logo van Shezaf of een veiligheidshesje met het logo.
Bij het vervoer met fiets of auto wordt er gebruik gemaakt van een passend auto- of fietsstoeltje.
De professional geeft het goede voorbeeld wat betreft verkeersregels en veiligheid. De elektrische bakfiets (GOCAB) die wordt gebruikt voldoet aan de wettelijke (veiligheids)eisen.
- **Verdrinking:** Als men met het uitstapje water tegenkomt (een sloot of vijver) dan waarschuwt de professional de kinderen voor het gevaar van het water. Daarnaast houdt de professional de kinderen die nog niet kunnen zwemmen extra goed in de gaten.
- **Insecten en teken:** Als kinderen buitenspelen is de kans aanwezig dat ze in aanraking kunnen komen met insecten of teken, dit is niet te voorkomen. Het risico kan wel worden geminimaliseerd door de volgende afspraken; er wordt op toegezien dat kinderen beschermende kleding dragen als er een bezoek wordt gebracht aan een omgeving waar meer insecten voorkomen. Na afloop worden de kinderen gecontroleerd op teken en beten. Bij het vinden van een teek wordt deze direct verwijderd met een tekenpen en vervolgens ontsmet. Er wordt een kring om de beet getekend en er wordt in de overdracht gemeld dat een kind deze dag gebeten is door een teek.
Plakkerige handen en monden worden direct schoongemaakt om het uitlokken van insecten te minimaliseren.

Handelen: Bij een ongeval of verdrinking wordt direct de eerste hulp gestart en 1-1-2 gebeld. Al onze pedagogisch professionals zijn in bezit van een geldig kinder-EHBO certificaat.

Risico op vermissing

- De BSO kinderen mogen alleen op het schoolplein spelen. De professional gaat regelmatig even kijken bij de kinderen die zelfstandig buiten spelen.
- Basisschool De Tamboerijn is vrij **toegankelijk**. De mensen die toegang willen tot het pand bellen aan en via een professional van de school of pedagogisch professional van Shezaf wordt er alleen open gedaan wanneer en geverifieerd is wie er voor de deur staat.
- De afspraak met de kinderen is gemaakt dat kinderen in de aula of eigen lokaal blijven en niet spelen op de gang of lokalen die in gebruik zijn van de school.

Handelen: In het protocol vermissing staat omschreven hoe er gehandeld dient te worden mocht er onverhoopt een kind vermist zijn.

Kleine risico's

Bij Shezaf vinden we het belangrijk om kinderen uit te dagen in hun ontwikkeling. Wanneer men te beschermend is naar kinderen toe kan dit de ruimte die kinderen krijgen om zich te ontwikkelen beperken.

Het is goed om kinderen om te leren gaan met kleine risico's. We willen kinderen graag beschermen tegen ongelukken, letsel en onaanvaardbare risico's. Maar met overmatige bescherming doen we kinderen ook geen goed. Door hen op een speelse manier om te leren gaan met risico's die geen grote gevolgen hebben bieden we hen de kans om zelfredzaam te worden en hun grenzen te verkennen.

Het leren omgaan met risico's is goed voor de ontwikkeling van kinderen. "Door het ervaren van risicovolle situaties tijdens risicovol spelen, ontwikkelen kinderen risicocompetenties: ze leren risico's inschatten en ontwikkelen cognitieve vaardigheden om de juiste afwegingen te maken wanneer een risicovolle situatie zich opnieuw voordoet." (Bron: veiligheid.nl/risicovolspelen)

Met welk risico een kind om kan leren gaan hangt af van de leeftijd, het karakter en de ontwikkeling van het kind.

De volgende afspraken zijn gemaakt met de kinderen om veiligheidsrisico's te beperken.

- In de ruimtes binnen gaan we niet rennen, maar lopen.
- Speelgoed dat kapot is geef je aan de 'juf' (pedagogisch professional). Als het niet gemaakt kan worden, wordt het weggegooid.
- Als we klaar zijn met een spel ruimen we het speelgoed op.
- Met eten zitten we (aan tafel). Als kinderen er aan toe zijn (rond de drie jaar) mogen ze zelf brood leren smeren met een (niet scherp) kinder- mes. We leren de kinderen wel om voorzichtig te zijn met het mes en niet het mes in de mond te stoppen
- Buiten mag je lekker rennen en bewegen. Pas wel op dat je niet tegen andere kinderen aan botst. Let op! Als het nat is buiten dan kunnen dingen glad zijn.

4. Gezondheid

In dit hoofdstuk worden een aantal grote en kleine risico's benoemd die aanwezig zijn op De Tamboerijn op het gebied van gezondheid naar aanleiding van de risico inventarisatie. In bijlage 3 staan alle afspraken die Shezaf hanteert omtrent de gezondheidsrisico's die door de GGD wordt gesteld.

Grote risico's

Risico's rond de overdracht van ziektekiemen.

De kans op overdracht van ziektekiemen is niet geheel te voorkomen maar willen we wel zo klein mogelijk maken. Daarbij zijn de volgende maatregelen van belang:

- Het hanteren van een goed hoest- en niesdiscipline.
- Regelmatig handen wassen, in ieder geval na toiletbezoek en voor het bereiden van eten.
- Afval direct in de prullenbak te gooien en het goed schoonhouden van de ruimten.
- Iedere dag worden de toiletten schoongemaakt.
- Bij zieke kinderen wordt er voor dat kind extra hygiëne in acht genomen.
- Bij meerdere zieke kinderen of uitbraak van een besmettelijke ziekte wordt er in de hele groep extra hygiëne in acht genomen.

Gezondheidsrisico's als gevolg van de binnenruimte

- Op De Tamboerijn is een ventilatiesysteem aanwezig met een ingebouwde CO2 melder.
- Er wordt dagelijks gelucht door de ramen een tijdje open te zetten.
- De ventilatieroosters staan in principe altijd open.
- Pedagogisch professionals zien er op toe dat de temperatuur in de verblijfsruimte zo rond de 20 graden is.
- De kranen worden dagelijks gebruikt. Indien er langer dan een weekend geen gebruik wordt gemaakt van een kraan wordt deze eerst een paar minuten doorgespoeld om legionella te voorkomen.

Gezondheidsrisico's als gevolg van de buitenruimte

- Er zijn er geen dieren aanwezig. Na contact met dieren (bijvoorbeeld tijdens een uitstapje naar de kinderboerderij) worden de handen goed gewassen.
- In de tuin staan geen giftige planten en er worden geen schadelijke bestrijdingsmiddelen gebruikt.

Gezondheidsrisico's als gevolg van medisch handelen

- Indien een ouder wil dat de pedagogisch professional medicijnen toedient vullen zij hiervoor het formulier medicijngebruik in. De professional schrijft op wanneer het kind de medicatie moet krijgen. Wanneer het is toegediend tekent de professional dit af.
- Iedere pedagogisch professional bij Shezaf heeft een kinder-EHBO certificaat. Hiervoor wordt jaarlijks een herhalingsstraining gevolgd.
- Voor meer informatie over medicijnen en het omgaan met ziekten verwijzen we u naar het ziektebeleid.

Kleine risico's

Het is goed om met kinderen afspraken te maken en ze goede gewoonten te leren als het gaat om het beperken van gezondheidsrisico's.

- Zodra kinderen bezig zijn met zindelijkheid begeleiden we ze in het aanleren van een toiletritueel: na het plassen/poeppen een wc- papiertje pakken, afvegen, doortrekken en handen wassen (met zeep uiteraard).
- Naast het toiletbezoek wordt er ook op andere gepaste momenten handen gewassen,

bijvoorbeeld na het buiten spelen of voor een eetmoment

- Als je moet hoesten of niezen doe je dat in je elleboog.
- Afval hoort in de afvalcontainer. Iets dat is weggegooid kunnen we niet meer pakken.
- Ieder kind heeft z'n eigen bord, beker en bestek.

5. Sociale veiligheid

In dit hoofdstuk is uitgewerkt hoe wij samen zorgdragen voor een sociaal veilige omgeving voor de kinderen en professionals. Hierbij is aandacht voor basisprincipes binnen Shezaf, grensoverschrijdend gedrag, het vierogenprincipe en de achterwachtregeling. Als laatste wordt kort benoemd wat de handelswijze is mocht er toch een incident plaatsvinden. Wij gaan hierbij uit van de Meldcode Kindermishandeling.

Basisprincipes

In het kader van sociale veiligheid zijn er een aantal basisprincipes waar we bij Shezaf van uit gaan:

- een open aanspreekcultuur binnen de kinderopvangorganisatie.
- de kinderen het bewustzijn en bewaken van de eigen grenzen aanleren.
- het belang van intimiteit en een goede omgang met de seksuele ontwikkeling van kinderen.

Open aanspreekcultuur

Er is bij Shezaf een open aanspreek cultuur. Door de geringe omvang van de organisatie en het kleinschalige karakter van de locaties is het contact persoonlijk en zijn er korte communicatielijnen. De leidinggevende kan de professionals aanspreken op gedrag dat niet gepast is of niet passend bij het beleid van Shezaf.

Ook professionals onderling spreken elkaar aan op niet passend gedrag. Er zijn vaste teams op een groep, wat ervoor zorgt dat men elkaar gemakkelijker aan kan spreken. Het werken met vaste teams draagt bij aan het opbouwen van een vertrouwensband met het kind.

Bewustzijn en bewaking van eigen grenzen

Het begeleiden van de kinderen in de bewustwording en het leren aangeven van hun eigen grenzen is belangrijk. De kinderopvang is een veilige plek om dit te oefenen. Bij Shezaf wordt er daarom van jongs af aan spelenderwijs aandacht aan besteedt.

De kinderen leren wat ze wel en niet fijn vinden en leren om dit aan te geven aan de ander. Ook leren kinderen dat, als je iemand bijvoorbeeld een knuffel of aai wilt geven en de ander dat niet wil, je deze grens van de ander dient te respecteren.

Dit geldt voor zowel het contact van de kinderen onderling als met volwassenen.

In het bewust worden van je eigen grenzen en dit aan te leren geven is de begeleiding van een pedagogisch professional vaak gewenst. Wanneer een pedagogisch professional bijvoorbeeld ziet dat het ene kind (vaak lief bedoeld) het andere kind aanraakt, maar dat het andere kind dat niet fijn vindt wordt daar over gesproken. Het kind dat de aanraking als niet prettig ervaart leert zich bewust te zijn van zijn grenzen en dit aan te geven. Het kind dat de ander aan wilde raken of liefkozen leert in dit geval de grenzen van het andere kind te respecteren.

Intimiteit en een gezonde seksuele ontwikkeling

De genomen maatregelen ter preventie van misbruik mogen niet leiden tot minder intimiteit en warmte in de opvang die we bieden, kinderen kunnen lichamelijke koestering nodig hebben voor hun welbevinden.

Daarnaast is een positieve invalshoek bij de begeleiding van seksuele ontwikkeling belangrijk. Het mag niet zo zijn dat een angstige en afwijzende cultuur ten opzichte van seksualiteit gaat overheersen, wat een gezonde ontwikkeling in de weg kan staan (Schreuder, Abrahamse & van der Linden, 2012).

Zowel bij de dagopvang, peuteropvang als BSO is het begeleiden van onderling (lichamelijk) contact en aandacht voor de gezonde seksuele ontwikkeling van belang.

De oudere peuters en kleuters zijn vaak bezig met het verschil tussen jongens en meisjes en nieuwsgierig naar het andere geslacht. Ze zijn zich alleen nog niet bewust van wat wel en niet hoort. Begeleiding van een pedagogisch professional is hier gewenst en bestaat met name uit informatie en uitleg geven over wat wel en niet hoort (Schreuder, Boogaard, Fukkink & Hoex, 2011).

Het vierogenprincipe

Volgens de Brancheorganisatie Kinderopvang en BOINK (2012) betekent het vierogenprincipe dat er ten alle tijden iemand moet kunnen meekijken of meeluisteren bij de opvang van kinderen.

“De uitwerking van dit vierogenprincipe is maatwerk. De invulling zal voor iedere organisatie anders zijn, passend bij het pedagogisch beleid en financiële haalbaarheid.” (Brancheorganisatie kinderopvang & BOINK, 2012)

Het vierogenprincipe is een van de maatregelen ter preventie van misbruik. De kans op misbruik in de kinderopvang is gering, zeker in verhouding tot het aantal gevallen in het algemeen in Nederland. Desondanks zijn er extra preventieve maatregelen genomen. Shezaf geeft de volgende invulling aan het vierogenprincipe en de preventie van misbruik, onderverdeeld in de onderwerpen bouwwerk, personeel, samenwerking en overige maatregelen.

Bouwkundig

- Doordat de locatie inpandig zit in het schoolgebouw van basisschool De Tamboerijn, is er veel zicht door leerkrachten en leerlingen van De Tamboerijn.
- Op De Tamboerijn is veel glas aanwezig. Dit geeft transparantie, de pedagogisch professionals en leidinggevenden hebben zicht op elkaar. Evenals leerkrachten en leerlingen van De Tamboerijn.

Personeel

- Iedere professional heeft geldige Verklaring Omtrent Gedrag (VOG) en staat ingeschreven in het personenregister. Dit geldt tevens voor stagiaires en andere personen die regelmatig op de locatie bezoeken, ook zij hebben een geldige VOG en staan ingeschreven in het personenregister. Een nieuwe professional kan niet starten wanneer dit niet is gebeurd.
- De professionals worden jaarlijks (bij)geschoold over signaleren van kindermishandeling en het handelen naar de meldcode.
- Er wordt gewerkt met vaste teams per groep. Ook is met het inroosteren van invalmedewerkers de continuïteit op de groep het uitgangspunt. Dit zorgt er voor dat professionals aan elkaar gewend zijn, wat het aanspreken op niet gepast gedrag makkelijker kan maken.

Samenwerking en werkklimaat

- Er is een opendeuren-beleid. Dit houdt in dat er op gepaste momenten open deuren zijn en de kinderen van de aan elkaar grenzende groepen in de andere ruimte kunnen spelen. Een zeer gepast moment daarvoor is wanneer er een collega alleen op de groep zou staan.
- Er is open, professioneel werkklimaat waarbij de drempel om elkaar op bepaalde gedragingen aan te spreken zo laag mogelijk is. Dit geldt voor de pedagogisch professionals onderling, maar ook voor het contact met de leidinggevende. Doordat Shezaf een kleinschalige organisatie is zijn de communicatielijnen kort.
- Er is de gehele dag kans op het binnenlopen van leidinggevenden, klanten en collega's. Deze betreden de groepsruimten zonder op de deur te kloppen.

Overige maatregelen

- Er wordt zo min mogelijk alleen op de groep gestaan. Dit is vaak alleen het geval met openen en sluiten van de groepen. Aangezien er dan ouders en professionals af en aan lopen is er voldoende controle. Wat betreft het alleen staan op de locatie zijn er aparte maatregelen genomen. Deze zijn in de achterwachtregeling beschreven.
- In het personeelsbeleid zijn restricties uitgewerkt wat betreft het omgaan met beeldmateriaal op mobiele telefoons en fototoestellen.

Grensoverschrijdend gedrag

Grensoverschrijdende gedrag is iets wat niet vaak voorkomt, maar waar Shezaf haar professionals wel bewust van wil maken. In 'protocol kindermishandeling en grensoverschrijdende gedrag voor de kinderopvang' wordt ingegaan op seksueel grensoverschrijdende gedrag in de thuissituatie, door een professional of door kinderen onderling. Maar grensoverschrijdend gedrag kan ook voorkomen door ouder richting professional.

In het personeelsbeleid wordt verder in gegaan op hoe om te gaan met grensoverschrijdend gedrag. Op die manier wordt aandacht gegeven aan het feit dat bepaald gedrag niet tolereerbaar is en hoe dit bespreekbaar gemaakt kan worden.

Achterwachtregeling

Het kan voorkomen dat er op De Tamboerijn één pedagogisch professional in het pand aanwezig is om de opvang van kinderen te verzorgen. Om ervoor te zorgen dat er een mate van controle is en, in geval van calamiteit, er iemand kan bijspringen is de achterwachtregeling ingesteld. Bij Shezaf wordt deze als volgt ingevuld:

- Er kan in geval van calamiteit altijd gebeld worden naar het hoofdkantoor. Indien er geen kantoorpersoneel aanwezig is, wordt de telefoon doorgeschakeld naar de groepen. Indien er op dat moment niemand beschikbaar is mag ten allen tijde de directeur mobiel worden gebeld. De telefoonnummers van het hoofdkantoor en de directeur staan opgeslagen in de telefoon van de locatie.
- Er is controle doordat er regelmatig onverwachts een leidinggevende of andere collega binnenloopt. Daarnaast is er een grote mate van transparantie doordat er veel ramen zijn rondom het pand.

Handelswijze

Ondanks de maatregelen kan het voorkomen dat er grensoverschrijdend gedrag plaatsvindt vanuit een volwassene of vanuit een ander kind. Wij volgen hierbij de meldcode kindermishandeling. Grensoverschrijdend gedrag kan ook verbaal zijn in de vorm zijn van kleinerend of kwetsend optreden. We lichten hier drie scenario's toe:

- Een kind doet melding van grensoverschrijdend gedrag door een volwassene. Als de melding van een geweld- of zedendelict afkomstig is van een kind, is opvang en steun voor het kind het eerste aandachtspunt. De beroepskracht bij wie het slachtoffer de klacht meldt, is verplicht dit meteen te melden bij het MT (Management Team). Deze laat weten discreet te zullen handelen, maar belooft geen geheimhouding aan het kind. Naast 'Veilig Thuis' worden zo nodig anderen ingeschakeld voor hulp. De ouders van het betrokken kind worden geïnformeerd. Aan de ouders wordt eveneens opvang en steun geboden. Het waarborgen van het gevoel van veiligheid van het kind is uitgangspunt van dit handelen. De professional die het betreft wordt gehoord en er vindt nader onderzoek plaats. Indien de situatie er om vraagt wordt de professional op non-actief gezet.

- Een andere volwassene (bijvoorbeeld collega) doet melding van grensoverschrijdend gedrag door een volwassene naar een kind toe.

Niet in alle gevallen waarin beroepskrachten menen dat er niet goed met kinderen wordt omgegaan door een collega, is er sprake van een mogelijk geweld- of zedendelict. Desondanks mag niet aan deze signalen voorbij worden gegaan en zal onderzocht moeten worden wat er bij het kind wordt signaleerd.

Wanneer een beroepskracht of bemiddelingsmedewerker vermoedt dat een collega binnen de kinderopvangorganisatie zich schuldig maakt aan kindermishandeling moet de beroepskracht of bemiddelingsmedewerker dit direct melden bij het MT. Openheid naar de beroepskracht toe is hierbij wenselijk.

- Een kind doet melding van grensoverschrijdend gedrag door een ander kind.

Wanneer er signalen zijn dat een kind of meerdere kinderen grensoverschrijdend gedrag hebben vertoond en dat een ander kind hier mee geconfronteerd is of slachtoffer van is geworden, is het belangrijk dat deze signalen in kaart worden gebracht en goed geïnterpreteerd worden. Soms zal iets vrij duidelijk zijn aan te merken als ontoelaatbare handeling, maar vaker zal het gaan om minder duidelijke signalen die niet direct te duiden zijn. Leg de mogelijke signalen vast in het kinddossier.

Het is belangrijk om deze signalen serieus te nemen. De beroepskrachten kunnen met elkaar onderzoeken wat zij bij de kinderen merken. Hierbij wordt altijd de leidinggevende van de locatie betrokken. Door met collega's te overleggen en van gedachten te wisselen, kan een signaal beter worden beoordeeld.

De leidinggevende zal de situatie voorleggen binnen het MT. Zij besluiten welke stappen er vervolgens worden ondernomen met inachtneming van de Meldcode Kindermishandeling.

6. Brandveiligheid

Blusmiddelen

In het pand zijn er verschillende blusmiddelen aanwezig. Omdat we gevestigd zitten in een IKC, zullen eventuele gebreken direct worden gemeld bij de verhuurder, hier valt te denken aan;

- Het ontbreken van de (kinder)beveiliging op de brandblussers/ brandslanghaspel
- Licht van de noodverlichting werkt niet meer

Brand melden en blussen

Alle professionals zijn in het bezit van een EHBO- certificaat en leren te handelen in verschillende situaties. Daarnaast zijn er verschillende professionals in het bezit van een BHV certificaat, het doel is om dagelijks meerdere BHV'ers in het pand aanwezig te laten zijn. Mocht dit niet meer mogelijk zijn wordt er extra personeel geschoold.

Iedere locatie heeft een eigen ontruimingsbeleid waarin staat beschreven hoe er gehandeld moet worden in geval van een brandmelding. Ook wordt hierin beschreven naar welke plek ontruimd moet worden. Eén van de BHV'ers draagt zorg voor het opvangen van de brandweer.

Alle professionals zijn op de hoogte van het ontruimingsbeleid van zijn of haar locatie. Mocht er iets veranderen in het beleid worden de professionals hier direct van op de hoogte gebracht.

Deze locatie is niet voorzien van een doormelding naar de brandweer omdat het geen verdiepingen heeft.

Brandveilig materialen

In het pand van De Tamboerijn zijn geen ontstekingsbronnen aanwezig. Het gebruik van waxinelichtjes wordt beperkt tot het vieren van een verjaardag. De kaarsjes worden aangestoken door een professional en vrijwel direct door het jarige kind (onder toezicht van een professional) uitgeblazen.

Inrichting

Locatie De Tamboerijn is niet voorzien van een brandvertragend compartiment maar wel andere losse compartimenten. Deze zijn te herkennen aan de deuren die voorzien zijn van een dranger. De deuren van deze compartimenten worden ten alle tijden gesloten. De vluchtroute wordt ten alle tijden vrij gehouden, ook omdat dit de normale doorgang is. De verhuurder is verantwoordelijk voor het testen van de brandmeldinstallatie.

7. Bronvermelding

Branchevereniging Kinderopvang & Boink. (2012) *Covenant Kwaliteit Kinderopvang*. Verkregen op 7 november 2012 via <http://www.kinderopvang.nl/nieuws/nieuwsbericht/?newsId=d18a8419-355a-4d86-9bfc-acee343c1e56>

Schreuder, L., Abrahamse, S., & van der Linden, P. (2012). *Preventie van seksueel misbruik in de kinderopvang*. Utrecht: Nederlands Jeugd Instituut (NJI)

Schreuder, L., Boogaard, M., Fukkink, R., & Hoex, J., (2011). *Pedagogisch kader kindercentra 4-13 jaar*. Amsterdam: Reed Business.

VeiligheidNL (n.d.) *De voordelen van risicovol spelen*. Verkregen op 23 februari 2018 via veiligheid.nl/risicovolspelen

Bijlage 1: Controlepunten

Op De Tamboerijn worden maandelijks de volgende punten gecontroleerd in de groepsruimten:

- Controleer of de bescherming van de radiator en verwarmingsbuizen nog heel zijn.
- Controleer of de vingerbescherming nog heel is.
- Controleer het houten speelgoed en meubilair op splinters.
- Gooi kapot speelgoed weg.
- Controleer het speelgoed op touwtjes (langer dan 22 cm)

Bijlage 2: Protocol Veiligheid

In dit protocol worden de veiligheidsrisico's benoemd zoals die door de GGD wordt gesteld. Er wordt per risico aangegeven welke maatregelen zijn genomen om dit risico zo klein mogelijk te maken. In dit protocol worden de veiligheidsrisico's omschreven die niet in een van de specifieke protocollen worden benoemd, zoals het 'protocol buitenspelen en uitstapjes' waarin is omschreven hoe er met buitenactiviteiten wordt omgegaan met veiligheidsrisico's.

Op de BSO kunnen er ook afspraken worden gemaakt met kinderen, maar de pedagogisch professionals zijn verantwoordelijk voor het naleven van het protocol en de afspraken.

1. Risico op vergiftiging

- Schoonmaakmiddelen worden hoog of in een afgesloten kast opgeborgen. Er wordt schoongemaakt op een geschikt tijdstip.
- Pedagogisch professionals roken niet onder werktijd. Wanneer zij sigaretten bij zich hebben worden deze, net als de andere persoonlijke spullen, buiten het bereik van de kinderen bewaard.
- Bij vergiftiging 112 bellen!

2. Risico op uitglijden/vallen/stoten/beknellen

- Afval op vloeren wordt direct verwijderd.
- Als de vloer nat is geworden, bijvoorbeeld door nat weer buiten, wordt de vloer droog gemaakt als de kinderen binnen zijn.
- Bij het openzetten van de ramen wordt altijd de kierstand gebruikt, zodat er geen kinderen uit het raam kunnen klimmen.
- Afspraak met de kinderen: binnen zo min mogelijk rennen. Ook mag er niet over een natte vloer worden gelopen. Indien dit toch noodzakelijk is, is er voorzichtigheid geboden.
- Afspraak met de kinderen: speelgoed na gebruik opruimen.
- Afspraak met de kinderen: niet gooien met speelgoed of andere voorwerpen.
- Afspraak met de kinderen: binnen loopt men op schoeisel, sloffen of (in de zomer) eventueel op blote voeten. In ieder geval niet op sokken.
- Afspraak met de kinderen: uitkijken met spelen bij ruiten.

3. Risico op bezeren/verbranden/snijden/verstikking

- De keuken wordt consequent afgesloten en kinderen komen er alleen onder directe begeleiding van een professional.
- De vaatwasser wordt altijd dichtgedaan.
- Thee en andere hete dranken worden klaargemaakt in de keuken zonder kinderen in de buurt. Indien er kinderen in de buurt kunnen zijn wordt de waterkoker achter op het aanrecht gezet, zodat de kinderen er niet bij kunnen. De professional zorgt er tevens voor dat er geen opstapjes in de buurt van de keuken zijn
Wanneer de drank nog heet is, loopt men er niet mee door de groep wanneer de kinderen aan het spelen zijn. De kinderen krijgen alleen lauwe thee te drinken.
- Aanstekers, lucifers en medicijnen worden buiten het bereik van kinderen opgeborgen.
- Speelgoed wat gevaar oplevert omdat het kapot is of scherpe randen heeft wordt weggegooid.
- Alleen oudere kinderen mogen met gereedschap (zagen, soldeerbout, bijtel etc.) werken, jonge kinderen worden dan uit de buurt gehouden. Als kinderen met gereedschap bezig zijn, wordt er in kleine groepjes gewerkt, geeft de professional goed uitleg over het gebruik van gereedschap en is er direct toezicht. Gereedschap wordt na gebruik goed opgeborgen.
- Afspraak met de kinderen: Als een stekker van een apparaat in het stopcontact moet, vraag het aan de pedagogisch professional.

- Afspraak met de kinderen: De maaltijden worden zo veel mogelijk aan tafel genuttigd.
- Afspraak met de kinderen: Wees voorzichtig met het gebruik van de kraan, vooral met de rode knop van warm water.

Bijlage 3: Protocol gezondheid

In dit protocol worden de gezondheidsrisico's benoemd zoals die door de GGD wordt gesteld. Er wordt per risico aangegeven welke maatregelen zijn genomen om dit risico zo klein mogelijk te maken. In dit protocol worden de gezondheidsrisico's omschreven die niet in een van de specifieke protocollen worden benoemd, zoals het 'Protocol veilig slapen' over de veiligheid- en gezondheidsrisico's van de slaapplek.

1. Risico's rondom de overdracht van ziektekiemen als gevolg van...

1.1 handhygiëne en verkouden/zieke kinderen

- De pedagogisch professionals wassen hun handen:
  - Voor het aanraken van voedsel, het eten of helpen met eten
  - Na niezen of snuiten
  - Na toiletgebruik
  - Na het billen afvegen van een kind
  - Na contact met lichaamsvochten zoals speeksel, snot, braaksel, ontlasting, wondvocht of bloed.
  - Na contact met vuile was of afval
  - Voor en na wondverzorging
  - Voor en na het aanbrengen van zalf of crème
- De kinderen wassen hun handen:
  - Bij zichtbare vervuiling
  - Na binnenkomst vanuit school
  - Na het buitenspelen, zeker indien er contact is geweest met zand, aarde of dieren.
  - Voor en na de maaltijd
  - Na de toiletgang
- De manier van handen wassen is als volgt: de vloerbare zeep wordt over heel de handen verdeeld, goed schoongespoeld met water en afgedroogd met een schone of papieren handdoek.
- Indien professionals verkouden zijn, besteden zij extra aandacht aan een goede (hand) hygiëne.
- Wondjes worden afgedekt, pus of wondvocht wordt voordat het gaat lekken gedept met bijvoorbeeld een wattenstaafje. Wanneer er materialen verontreinigd zijn met pus of wondvocht worden deze direct met desinfecterend middel schoongemaakt.
- Zieke kinderen krijgen een eigen handdoek of gebruiken papieren handdoekjes, krijgen eigen speelgoed (wat na het spelen wordt gereinigd) en krijgen een eigen beker en bestek. Er wordt voorkomen dat een kind met een koortslip andere kinderen zoent en bij kinderen die aan wondjes of blaasjes krabben wordt extra aandacht besteed aan de handhygiëne.
- Hoest hygiëne wordt in acht genomen door kinderen en leidsters. Dit betekent als je moet hoesten of niezen je dat in je elleboog doet. Het aanleren hiervan is een onderdeel van het thema 'ziek zijn'.
- De pedagogisch professionals zien er op toe dat kinderen met snottebellen hun neus snuiten of vegen deze zelf af. Er wordt hierbij gebruik gemaakt van een schone zakdoek, welke na gebruik meteen wordt weggegooid.

1.2 toiletbezoek

- Er mag geen speelgoed meegenomen worden naar de toiletruimte.
- Als kinderen nog niet goed bij de wastafel kunnen komen, dan maken zij gebruik van een opstapje.
- Er wordt aan de kinderen geleerd om na toiletbezoek goed de handen te wassen. De handen worden afgedroogd met wegwerpdoekjes of een schone handdoek. Deze handdoek wordt bij zichtbare verontreiniging en minimaal één keer per dag vervangen.

- Iedere dag worden de gebruiksonderdelen in de toiletruimte schoongemaakt, dit zijn bijvoorbeeld de kraan, de wastafel, de toiletten etc.

1.3 voedsel en eetgewoonten

- Het bereiden van voedsel gebeurt in een schone ruimte, met schone materialen en niet in de buurt van de plek waar er kinderen verschoond worden.
- Gekoelde producten worden direct na aankoop of levering in de koelkast opgeborgen. De koelkast is maximaal 7 graden.
- Producten worden vlak voor gebruik uit de koelkast gehaald. Indien deze langer dan 30 min buiten de koelkast zijn geweest en er niet meer fris uitzien of ruiken (zeker bij worst) worden deze weggegooid.
- Op producten (etenswaar) met een beperkte houdbaarheid wordt op het moment van openen, ontdooien of bereiding de datum genoteerd.
Voor het gebruik van een product wordt de houdbaarheidsdatum gecontroleerd.
- Ieder kind heeft per maaltijd een eigen beker en indien van toepassing bord en bestek, deze worden na gebruik afgewassen.
- Klaargemaakt fruit wordt, indien niet meteen genuttigd, afgedekt in de koelkast bewaard en diezelfde dag gegeten.

1.4 schoonmaken en afval

- Afval wordt in gesloten afvalbakken weggegooid, deze worden dagelijks leeggemaakt.
- Een vaatdoek wordt na gebruik onder heet stromend water uitgespoeld. Bij zichtbare verontreiniging, na vuile klusjes en minimaal elk dagdeel wordt een schone vaatdoek gepakt.
- Speelgoed wordt opgeborgen in bakken. Bij zichtbare verontreiniging wordt speelgoed direct gereinigd en kapot speelgoed wordt weggegooid. Buitenspeelgoed is gescheiden van binnenspeelgoed.
- Verkleedkleden, stoffen speelgoed en knuffels worden maandelijks gewassen, bij voorkeur op 60 graden of op 40 graden en eventueel in de droger gedaan.
- Preventieve maatregelen tegen ongedierte:
  - Etensresten worden afgesloten bewaard
  - Kruimels worden opgezogen
  - Afval gaat in een zak in een afgesloten afvalbak. De zakken worden dagelijks buiten in de container gebracht.
  - Als er uitwerpselen van dieren worden gevonden, wordt dit direct opgeruimd en wordt er gezocht naar passende maatregelen.

2. Gezondheidsrisico's als gevolg van de binnenruimte

- Pedagogisch professionals zien er op toe dat er ramen en/of ventilatieroosters open staan. Ook 's nachts wordt er geventileerd door de ventilatieroosters. Tijdens bewegingsspelletjes, schoonmaakwerkzaamheden en bij het branden van kaarsen wordt er extra op de ventilatie gelet.
- Pedagogisch professionals zien er op toe dat de temperatuur in de verblijfsruimte zo rond de 20 graden is (bij voorkeur niet lager dan 17 graden en niet hoger is dan 25 graden). In de diverse ruimten is het temperatuurs- verschil niet meer dan 5 graden.
- Textiel wordt op minimaal 60 graden gewassen. Niet wasbare textiel wordt van een miltwerende hoes voorzien. Er zijn geen tweedehands gestoffeerde meubels aanwezig. Er worden alleen kortpolige vloer- of speelkleden gebruikt.
- Er wordt binnen niet gerookt.
- De ruimten zijn zo ingericht dat stofnesten zo veel mogelijk worden voorkomen. Dit betekent o.a. geen kieren tussen wanden en meubels en bij meubels op poten moet er makkelijk onder schoon te maken zijn.

- Indien er schoolborden aanwezig zijn worden deze regelmatig met een natte doek schoongemaakt en wordt het stof van de krijtjes wordt opgezogen.
- In ruimtes waar de kinderen verblijven worden er geen sterk geurende chemische producten gebruikt, zoals wasbenzine, terpentijn, verf (anders dan op waterbasis), vlekkenwater en boenwas.
- Het aanschaffen van een plant gebeurt in overleg met de leidinggevende. Deze kijkt of de plant aan de veiligheid en gezondheidseisen voldoet.
- Zichtbaar vuil wordt direct schoongemaakt. Voor de overige schoonmaakwerkzaamheden is een schoonmaakschema.
- Luidruchtige werkzaamheden worden zo gepland dat geluidsoverlast voorkomen wordt. Indien nodig worden er passende maatregelen genomen.

3. Gezondheidsrisico's als gevolg van medisch handelen

- Wanneer een kind medicatie krijgt toegediend door de professional dient een ouder een 'medicijngebruik formulier' in te vullen. Hierin ligt onder andere vastgelegd wie het medicijn gaan toedienen, op welke wijze het medicijn toegediend moet worden en wat de houdbaarheidsdatum is. Indien nodig wordt het medicijn in de koelkast bewaard.
Na het toedienen van het medicijn wordt dit afgetekend (een krul door de aantekening op de daglijst), zodat er wordt voorkomen dat het dubbel toegediend wordt.
Bij vragen of twijfels over een medicijn leest de professional de bijsluiter.
  - Er worden in principe geen koortsverlagende en pijnstillende middelen gegeven. Meer informatie hier over medicijngebruik staat in het ziektebeleid.
  - Om de temperatuur van een kind te meten wordt gebruik gemaakt van een oor thermometer met de daar voor bestemde hoesjes. De hoesjes worden na gebruik weggegooid.
  - Bij het aanbrengen van zalf wordt een goede handhygiëne in acht genomen. De zalf wordt aangebracht met een spateltje, vingercondoom of rubberen handschoen.
  - Bij elk contact met bloed, wondvocht of lichaamsvochten worden wegwerphandschoenen gedragen.
Gemorst bloed wordt weggehaald, de plek wordt gereinigd en daar na gedesinfecteerd met alcohol. Met bloed vervuilde kleding of linnengoed wordt op 60 graden gewassen.
  - Wondjes waar nog bloed of wondvocht uit komt worden met een waterafstotende pleister afgedekt.
  - Bij bijtincidenten waarbij bloed vrijkomt wordt contact opgenomen met de ouder met het advies om contact op te nemen met de huisarts.
  - De formulieren 'medicijn gebruik' en andere medische gegevens van een kind worden bij de kindgegevens gevoegd. Zo is dit tevens hun 'medisch dossier'.
  - Op Shezaf zijn er geen dieren aanwezig. Wanneer er een bezoek aan dieren wordt gebracht, is de pedagogisch professional er alert op dat een kind niet door een dier wordt gebeten of gekrabbd, het evt. voeren van dieren gebeurt voorzichtig. Na contact met de dieren wassen het kind en de professional de handen.
  - Bij bloed op bloed contact wordt er met de ouders van betreffende kinderen contact opgenomen met het advies om de huisarts te raadplegen.
  - Als een kind niet goed reageert op een geneesmiddel of als er een fout is gemaakt bij de toediening van het geneesmiddel, bijvoorbeeld bij het toedienen van het verkeerde geneesmiddel of omdat een geneesmiddel verkeerd bewaard is, dient er direct contact opgenomen te worden met de huisarts of specialist in het ziekenhuis en daarna de ouders van het kind. Ouders zijn eindverantwoordelijk.
Indien er een zeer ernstige situatie zich voordoet, dient direct contact opgenomen te worden met het landelijk noodnummer 112.
Het is belangrijk om de onderstaande gegevens bij de hand te hebben, bij contact met arts of 112.
1. Naam van het kind

2. Geboortedatum
3. Adres
4. Huisarts en/ of specialist van het kind
5. Apotheek
6. Het geneesmiddel dat is toegediend
7. Hoe het kind reageert op het geneesmiddel
8. Wat is er mis gegaan

Bijlage 4: Protocol ‘veilig slapen’

De slaapplek van een jong kind moet een veilige en schone plek zijn, waar hij uit kan rusten van alle indrukken om daarna met nieuwe energie weer op ontdekkingstocht te gaan. In dit protocol is verwerkt hoe er op de kinderopvang van Shezaf een dergelijke slaapplek aan de kinderen geboden wordt. Hierbij zijn maatregelen genomen om de kans op ongevallen te verkleinen. Deze zijn gebaseerd op de richtlijnen van de GGD en het ‘protocol veilig slapen in de kinderopvang’. Hoewel het risico op wiegendood klein is, zijn er maatregelen genomen om deze kans nog kleiner te maken. In dit protocol beschrijven wij de vier belangrijkste slaapadviezen¹; De 4 van veilig slapen in de kinderopvang.

1. Slapen in een slaapzak
2. Op de rug slapen
3. Slapen in een veilig bedje
4. Toezicht houden

Indien er op verzoek van ouders afgeweken wordt van de richtlijnen in dit protocol, dienen zij hier schriftelijk toestemming voor te geven. Afwijkende slaapgewoonten worden omschreven bij de gegevens van het kind en voorzien van een handtekening van de ouder.

Voor jonge kinderen is regelmaat belangrijk. Daarom houden we zo veel mogelijk de slaapgewoonten en het ritme van thuis aan. Dit geldt zeker voor jonge baby’s. Een wat ouder kind kan er aan toe zijn in het ritme van de groep, met één of twee keer per dag slapen, mee te draaien. Hierbij wordt er gekeken naar de behoefte van het kind en de wensen van de ouder(s).

1. Slapen in een slaapzak

De kinderen jonger dan twee jaar slapen in een slaapzak. Indien ouders willen dat hun kind onder een lakentje of dekentje slaapt, dienen zij hier schriftelijk toestemming voor te geven. Het bedje wordt dan met een laken en/of deken laag opgemaakt (nooit een dekbed). Een kind van twee of drie jaar slaapt bij voorkeur wel onder een laken en/of deken, zo kunnen ze makkelijker zelf meelopen in geval van ontruiming.

Waar op letten bij een slaapzak;

- De temperatuur in de slaapkamer is bepalend voor het type (mouwen of mouwloos) en de dikte van de slaapzak
- Als het nekje prettig (lauw) aanvoelt, heeft de baby het aangenaam
- Slaapzak heeft een ritssluiting.
- Armen kunnen vrij bewegen.

Ouders mogen een eigen slaapzak meegeven, maar wordt alleen gebruikt als deze aan de voorwaarden voldoet.

Inbakeren

Kinderen worden alleen ingebakerd op verzoek van ouders, indien zij daarvoor schriftelijk toestemming hebben gegeven. Daarbij moet aan de volgende voorwaarden worden voldaan;

- Ouders hebben deskundig advies ingewonnen
- Alleen inbakeren met kant en klare inbakerdoek (geen losse doeken en geen inbakerslaapzak) die is meegenomen door ouder en makkelijk te gebruiken is voor professional
- Professionals voelen zich comfortabel en bekwaam om het inbakeren uit te voeren
- Vanaf 4 maanden wordt het inbakeren langzaam afgebouwd en eventueel al eerder als een baby begint met omdraaien
- Vanaf 6 maanden niet meer inbakeren
- Niet inbakeren als een baby ziek is of 24 uur na vaccinatie

---

¹ Protocol veilig slapen in de kinderopvang september 2025 veiligheid.nl.

2. Op de rug slapen

De rugligging is de veiligste slaaphouding voor een baby. Zelfs een enkele keer een baby op de buik leggen (bijvoorbeeld omdat het dan rustig wordt) is risicovol. Ook als een baby net leert draaien, wordt de baby weer op de rug teruggelegd. Pas als het motorisch ontwikkeld is, is het niet langer nodig om de baby weer terug te draaien. Je ziet dat de baby motorisch goed ontwikkeld is als het zelf goed kan draaien van rug naar buik en weer terug. Op de opvang stimuleren wij deze ontwikkeling door een jonge baby op de groep dagelijks een moment onder toezicht op zijn buik te laten spelen. Zo kan hij zijn spieren oefenen wat de kans op wiegendood verkleint.

Veiligheidsmaatregelen rondom de slaaphouding van het kind zijn:

- Een baby wordt op de rug te slapen gelegd. Indien ouders willen dat hun kind op de buik of zij slaapt, proberen we dit zo veel mogelijk te voorkomen door vooraf hierover met ouders in gesprek te gaan (rondleiding en intakegesprek). Daarna kan bij hoge uitzondering en met schriftelijke toestemming van ouder, toestemming worden gegeven
- Een oudere en gezonde baby die vlot kan draaien en er zelf voor kiest om op zijn buik te slapen wordt ondanks het advies wel teruggedraaid. Dit kan de slaap wellicht versturen, maar de veiligheid hierin voorop. Mits ouders schriftelijk toestemming hebben gegeven.

3. Slapen in een veilig bedje

Een kind slaapt in principe in een bed in de slaapkamer. Een jonge baby wordt soms in de kinderwagen te slapen gelegd. Daarbij gelden de volgende voorwaarden:

- Het te slapen leggen van een baby in de kinderwagen mag totdat het kind kan rollen of de leeftijd heeft bereikt waarop het kan gaan rollen.
- De kinderwagen staat op de groep of in de slaapkamer. Bij mooi weer kan de kinderwagen meegenomen worden naar buiten, maar alleen als de professional ook buiten is.
- Als er een baby in de kinderwagen ligt mag de kap omhoog, er zijn doekjes aanwezig om aan de kap te bevestigen om het gezichtsveld voor de baby rust te geven.
- Een baby die slaapt in de kinderwagen wordt toegedekt met een deken of slaapt in een slaapzak, hierbij wordt rekening gehouden met de omgevingstemperatuur.
- Op sommige groepen is een hangwieg aanwezig. Deze hangwieg mag worden gebruikt tot een gewicht van maximaal 9 kilo. Zodra een kind zichzelf gaat opdrukken of draaien mag het niet meer in de hangwieg slapen. Daarnaast is er altijd toezicht op de slapende baby in de hangwieg.

Een andere uitzondering is een kind dat in verband met (hoge) koorts op de groep te slapen wordt gelegd. Een kind met koorts wordt namelijk goed in de gaten gehouden en laten we alleen slapen onder direct toezicht, bijvoorbeeld in verband met het risico van een koortsstuip.

De ruimte waar kinderen slapen mag niet te warm te zijn en moet voldoende frisse lucht hebben:

- In de slaapkamer staat de thermostaat van de verwarming niet hoger dan stand 2. De professional houdt, als hij een kind op bed legt, in de gaten of de slaapkamer niet te warm aanvoelt.
- De temperatuur is bij voorkeur 15-20 graden.
- De ventilatieroosters van de slaapkamer dienen altijd open te staan.
- De slaapruiimte dient dagelijks gelucht te worden door het raam open te zetten in kierstand. Indien er geen raam is, is de ruimte voorzien van een automatisch ventilatiesysteem. Het raam wordt, met name in de zomermaanden, na het luchten weer dicht gedaan om het binnendringen van insecten te voorkomen.

Alle slaapkamers met een raam waardoor zonlicht naar binnen komt hebben een rolgordijn om de slaapkamer te verduisteren. Met de bediening van het rolgordijn wordt er echter rekening mee gehouden dat er altijd een mate van licht nodig is in de slaapkamer. Dit licht is nodig om de kinderen

goed in de gaten te kunnen houden en te voorkomen dat een professional of kind zich bezeert omdat hij niet goed kan zien waar hij loopt.

Daarnaast is er altijd toezicht op de slaapkamer doordat de deur tussen de groepsruimte en slaapkamer een klein raam heeft op ooghoogte van de professionals. Deze blijft altijd vrij en mag niet worden afgeplakt.

Alle bedjes zijn voorzien van goede sluitingen. Een kind kan in principe niet zelf uit bed klimmen. De slaapplekken voldoen aan de volgende punten:

- Er worden geen hydrofiel luiers gebruikt als hoofdlegger.
- Het matras kan ventileren, is passend, stevig en vlak.
- De afstand tussen de spijlen van het bed is volgens de richtlijnen van de GGD.
- Maandelijks controleren de professionals ('door middel van de Checklist Veiligheid') de bedden op stevigheid en de sluitingen op hun functie.
- Er gaan geen kussens, speelgoed, hoofd-beschermers of andere (zachte) voorwerpen mee naar bed. De vertrouwde knuffel gaat natuurlijk wel mee.
- Als een kind met een speen slaapt, dient dit een speen zonder spenenkoord te zijn. Het is mogelijk om de speen van het kind, voorzien van naam, op de groep van het kind in zijn lade te laten liggen. Zo hoeft dit niet steeds meegenomen te worden door de ouders. De ouder is er echter wel voor verantwoordelijk dat de speen regelmatig wordt uitgekookt.
- De kinderen worden op schoon beddengoed te slapen gelegd.
- De slaapzakken worden in de lade van het kind bewaard en wekelijks gewassen. Zo slaapt een kind niet in een slaapzak dat door een ander kind is gebruikt. Bij zichtbare vervuiling wordt de slaapzak of het beddengoed sowieso gewassen. Het reinigen van de slaapruijnte wordt meegenomen in het schoonmaakschema.

4. Toezicht houden

Wij houden graag zicht op de kinderen, ook als ze slapen. Echter is het soms belangrijk om niet onnodig de kinderen te storen als ze aan het (proberen te) slapen zijn. Wat betreft het zicht houden op de slapende kinderen zijn de volgende maatregelen gesteld:

- Alle slapende kinderen worden gecontroleerd als er een kind naar bed wordt gebracht. Daarbij wordt het geadviseerd om **elk kwartier** te kijken bij de slapende kinderen. Als een kwartier niet haalbaar is, mag er uitgeweken worden naar **30 minuten** maximaal. Dit geldt alleen voor kinderen die ouder zijn dan één jaar, altijd al goed slapen en niet ziek zijn.
- Jonge baby's of kindjes die net starten op de opvang worden tijdens het slapen extra goed in de gaten gehouden, **minimaal eens per 10 minuten**.
- Er is altijd een pedagogisch professional in de buurt van de slaapkamer om toezicht te houden. Het kan voorkomen dat een slapend kind via een babyfoon in de gaten wordt gehouden.
- De tijdstippen van controles worden genoteerd in een logboek die op de slaapkamerdeur hangt.
- Wij laten kinderen voorafgaand aan de plaatsing 1 á 2 keer wennen om te wennen aan de veranderende omstandigheden en de nieuwe routine.
- Als kinderen in de wipper of schommel in slaap vallen worden ze overgelegd in een wagen of in bed, dit omdat de slaaphouding in de wipper of schommel niet juist is.
- Op sommige groepen is er een hangwieg aanwezig, deze kan worden gebruikt voor baby's die nog niet draaien en tot een gewicht van maximaal 9 kilo. Omdat deze hangwieg op de groep zelf hangt is er ook voldoende toezicht.

Communicatie met ouders

Alleen samen met ouders kunnen de professionals succesvol het veilig slapen beleid uitvoeren. Om die reden zijn de volgende aandachtspunten opgesteld;

- Bij kennismakingsgesprek van de baby ontvangen zij naast informatie over Shezaf, ook informatie over veilig slapen wat bestaat uit dat bij start van opvang de baby gewend is om te slapen op de rug, in een slaapzak en in een bedje.
- Als ouders willen afwijken van het beleid, worden ze verwezen naar het beleid en uitleg gegeven door de professionals over de risico's. Ook wordt gevraagd naar de achterliggende reden om op die manier samen naar een eventueel andere maar passende oplossing te kijken.
- Als een kindje gaat starten op de opvang, zal het eerst een aantal wenmomenten hebben waarvan bij minimaal één wenmoment ook geslapen wordt.
- Er wordt met ouders afgesproken om bijzonderheden altijd te bespreken. Denk aan draaien, verandering in aantal slaapjes of bijvoorbeeld ziekte. Zowel als hier thuis sprake van is als op de opvang.

Verantwoordelijkheid

De kinderopvangorganisatie is verantwoordelijk voor het waarborgen van de veiligheid en gezondheid van het kind. Ook als er met toestemming van ouders afgeweken wordt van het reguliere beleid. In geval van een afwijkende afspraak, zal de professional altijd een afweging maken of het tegemoetkomen van het afwijkende verzoek veilig kan worden uitgevoerd op de opvang. Daarnaast moeten ouders schriftelijk toestemming hebben gegeven op de afwijkende afspraak. Hierin waarborgt Shezaf dat de situatie zorgvuldig is bekeken en gedocumenteerd.

Bijlage 5: Richtlijnen veiligheid & gezondheid voor de ouders

Naast pedagogisch handelen en de gezondheid van de kinderen heeft de veiligheid van de kinderen ook continue onze aandacht. Voor het controleren en beheersen van de veiligheid gebruiken we de methode 'Veiligheidsmanagement' van Stichting Consument en Veiligheid.

Jaarlijks wordt er een uitgebreide risico-inventarisatie gedaan. Daarna wordt er een plan van aanpak geschreven. In het plan van aanpak worden afspraken gemaakt over onze werkwijze. Deze afspraken zijn vertaald in diverse protocollen voor de professionals. Daarnaast vragen wij ook aan ouders om zich aan een aantal richtlijnen te houden. Deze vindt u terug in dit document.

In het belang van de veiligheid van de kinderen, willen wij u vragen zich aan deze richtlijnen te houden. Wij willen u daarvoor hartelijk bedanken.

Wij gaan er met het oog op de hygiëne en gezondheid van uw kind van uit dat:

1. Gekoelde producten die u meegeeft niet langer dan 30 min buiten de koelkast zijn geweest.
2. Flesjes en spenen van een kind jonger dan 7 maanden dagelijks worden uitgekookt.
3. De fopspenen van uw kind regelmatig vervangen worden. Wanneer een professional signaleert dat een fopspeen niet meer heel is, zal ze deze meegeven naar huis.
4. Wanneer u wilt dat de professionals medicijnen toedienen aan uw kind, u een medicijnformulier invult en het medicijn meeneemt in originele verpakking met bijsluiters.

Wij willen u vragen om i.v.m. de veiligheid:

- Geen kleding met koortjes bij uw kind aan te doen.
- Wanneer u een kinderwagen of autostoeltje achterlaat op de locatie, deze uit de looproute te zetten.
- De kinderen de deur naar buiten niet zelf open te laten doen. Dit wordt door een pedagogisch professional of de ouder gedaan. De deur dient altijd weer gesloten te worden
- Uw tas niet onbeheerd te laten in het pand, dit in verband met schadelijke spullen (b.v. medicijnen, lucifers) die er in kunnen zitten.
- De kinderen niet te laten rennen in de ruimtes binnen.
- Uw kinderen geen sieraden als armbanden, oorbellen, ringen en/of kettingen om te doen. Bij het spelen kan het kind zichzelf of anderen door het dragen van sieraden bezeren. Tevens kunnen kleine onderdelen verstikkingsgevaar opleveren. Shezaf heeft het recht om, indien er gevaar is, een sieraad af te doen bij de kinderen. Shezaf is niet verantwoordelijk voor het kwijtraken van sieraden
- Wanneer u een groep betreedt er op te letten of er geen kind achter de deur zit.
- De voordeur niet te openen voor andere mensen.

Shezaf heeft het recht, indien er gevaar is om een sieraad af te doen en is niet verantwoordelijk voor het kwijtraken.